

Asia: VN/9914/2025

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksen 17 §:n kumoamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Onko esitys kannatettava?

Kyllä

Perustelut ja lisähuomiot

Lausunto on aluehallintovirastojen yhteinen. Valvontaviranomaisten lausunto painottuu potilasturvallisuuden varmistamiseen, ei niinkään asetuksen 17 §:n poistamisesta seuranneisiin kustannusvaikutuksiin.

Aluehallintovirastot toteavat, että erikoishammasteknikkojen työtä rajaavan terveydenhuollon ammattihenkilöiden asetuksen 17 §:n poisto vastaisi jatkossa muiden terveydenhuollon ammattihenkilöiden oikeutta suorittaa tehtäviään koulutuksensa ja osaamisensa rajoissa. Lainsäädännössä ei ole yleensä määritelty tehtäviä, joita eri terveydenhuollon ammattiryhmiin kuuluvat henkilöt ovat oikeutettuja suorittamaan. Poikkeuksena tästä on ammattihenkilölain 22 §, jonka mukaan laillistettu hammaslääkäri päättää potilaan hammaslääketieteellisestä tutkimuksesta, taudinmäärittämisestä ja siihen liittyvästä hoidosta. Laillistetulla hammaslääkärillä on myös oikeus määrätä apteekista lääkkeitä hammaslääkinnällistä tai hammaslääketieteellistä tarkoitusta varten.

Aluehallintovirastot näkevät lainsäädännön muutoksessa myös mahdollisia riskejä potilasturvallisuudelle. Lainsäädäntömuutoksen seurauksena erikoishammasteknikkojen oikeus tehdä potilaille itsenäisesti myös osaproteeseja voi johtaa siihen, että potilaat hakeutuvat suoraan erikoishammasteknikon vastaanotolle, jolloin potilaan suun ja hampaiston hoidon tarve jää diagnosoimatta ja hoitamatta. Aluehallintovirastot ehdottavat, että erikoishammasteknikon hammasproteesien tekeminen alkaa vasta, kun potilaan suu ja hampaisto on hoidettu kuntoon ja hammaslääkäri on tehnyt lähetteen erikoishammasteknikolle. Läheteessä tulisi näkyä lähetteen voimassaoloaika. Samoin erikoishammasteknikon tulee pystyä tunnistamaan ennen hammasproteesityötä, sen aikana ja jälkeen potilaan suun ja hampaiston tilanteesta tapahtuneet muutokset ja lähettää tämä tarvittaessa hammaslääkärin vastaanotolle.

Erikoishammasteknikko vastaa hammasproteesien lopputuloksen asianmukaisuudesta ja ottaa myös potilasvakuutuksen. Erikoishammasteknikkojen omavalvonnan rooli korostuu työtehtävien

laajentuessa, varsinkin kun iso osa erikoishammasteknikoista työskentelee sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalain mukaisena rekisteröitynä palveluntuottajana. Tämä edellyttää erikoishammasteknikolta muun muassa lakisääteisen omaavalvontasuunnitelman laatimista, toimintaa suunnitelman mukaisesti sekä alihankintana tilatun tuotannon valvontaa.

Lisäksi erikoishammasteknikot voivat toimia suun terveydenhuollosta järjestämisvastuussa olevien hyvinvointialueiden ostopalvelujen tuottajana, jolloin myös palvelun ostaja valvoo heidän työtään. Järjestämisvastuullinen taho valvoo, että erikoishammasteknikkojen tuottama työ vastaa laadultaan hyvinvointialueiden tuottamaa työtä.

Osa erikoishammasteknikoista työskentelee palkattuina työntekijöinä, jolloin työnantaja vastaa työntekijän perehdytyksestä, työn laadusta ja työntekijän osaamisen varmistamisesta. Jokaisen työntekijän lakisääteinen ja eettinen velvollisuus on toimia turvallisesti. Tämä sisältää velvollisuuden ilmoittaa potilasturvallisuuteen liittyvistä huolista työnantajalle.

Viranomaisvalvonnan tehtävänä on edistää ja varmistaa omaavalvontaa sekä puuttua asioihin, kun omaavalvonta ei riitä. Ammattihenkilöasetuksen 17 §:n poistaminen vaikuttanee myös viranomaisvalvontaan. Aluehallintovirastot ovat antaneet erikoishammasteknikoille kantelu- ja valvontaratkaisuihin hallinnollista ohjausta pääosin juuri asetuksen 17 §:n noudattamatta jättämisestä eli erikoishammasteknikko on tehnyt itsenäisesti potilaille osaproteeeseja voimassa olevan 17 §:n vastaisesti. Hallinnollista ohjausta erikoishammasteknikoille on annettu myös puutteellisista potilasasiakirjamerkinnöistä. Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan erikoishammasteknikoiden laatimien potilasasiakirjamerkintöjen tulee näkyä myös Kansaneläkelaitoksen Kanta-palvelussa. Asetuksen 17 §:n poistaminen johtaa siihen, ettei valvontaviranomaisilla ole enää tarvetta valvoa erikoishammasteknikkojen osaproteesien valmistusta erikseen. Asetusmuutoksen kokonaisvaikutuksesta viranomaisvalvontaan ei ole etukäteen tietoa ja sitä tuleekin seurata tulevien vuosien aikana.

Niina Oresmaa johtaja

Anne Hiiri yksikön päällikkö, aluehallintoylilääkäri

Hiiri Anne

Etelä-Suomen aluehallintovirasto - Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat